

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)
No. (Štev.) 41.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
9. OKTOBRA (OCTUBRE) 1958

Peta republika

Zadnje nedeljo v septembru 1958 se je rodila nova francoska republika in prav te dni so ji izstavili rojstni list: dali so ji novo ustavo in jo krstili za peto republiko. Francija je bogata na republikah. Prva se je rodila s francosko revolucijo in je doživela komaj nekaj nad deset let. Dasi je bilo njeno življenje kratkotrajno, je vendar postala začetnica novih velikih gibanj v Evropi. Druga republika je doživela komaj tri leta. Rodila se je z romantičnimi revolucijami v letu 1848 in utonila je v plebiscitu, ki ga je l. 1851 organiziral Napoleon Bonaparte, ki si je pozneje nadel ime francoskega cesarja: Napoleon III. Tretja republika je zrasla iz poraza Napoleona III. l. 1870, iz razvalin poraza Francije, ko je Bismarck s prusko vojsko zasedel Pariz in mogel v kraljevskih dvorinah Versailles oklicati nemško cesarstvo. Ko so v letu 1919 zastopniki poražene Nemčije v isti dvorani podpisovali mirovno pogodbo, kazeno za Bismarckovo žalitev, je tretja republika doživela svoj višek zmagošlavja in moči. Toda trajalo je le malo časa, v letu 1940 so Nemci tudi tretjo republiko porazili in maršal Petain se je s plebiscitom proglasil za “očeta domovine” in odrešenika Francije. Poraz Nemčije v letu 1945 je omogočil rojstvo četrte republike. Njeno rojevanje je bilo silno težavno in takratni zmagovalci nad Nemčijo, general De Gaulle se je s plebisciti moral ohranjati na čelu države, da je mogla biti sprejeta ustava četrte republike. Njeno življenje je bilo kratko, komaj nekaj nad 11 let. V razmeroma kratkem času poldrugeto stoletja imajo v Franciji že peto republiko.

Republike se torej v Franciji rojevajo v velikih pretresih. Dve sta bili plod revolucij dve sta vzšli iz dogodkov na bojiščih. Peta sicer ni izšla iz splošnega vojnega konflikta, njeno rojstvo pa so izsilili generali, ki so se v maju 1958 v Alžiru izven Francije uprli in dejansko diktirali parlamentu in vladi, da mora državo preoblikovati, kakor bo to hotel njihov voditelj — general De Gaulle. Ker se generali navadno na politiko ne razumejo, sežejo po najboljši demokratskem sredstvu — vsaj tako se njim zdi — po plebiscitu. In vsak plebiscit je Franciji prinesel tisto, kar je v bistvu pravo nasprotje prave demokracije: vodstvo in vlado prevzame ena oseba. Tega te dni ne ugotavljajo samo v Franciji, ampak tudi drugod, kjer mislijo, da se bo general De Gaulle sedaj pete republike polastil tako, kakor se države polaste vsi diktatorji.

In vendar je med dosedanjimi francoskimi skušnjami in med tem, kar sedaj uvaja general De Gaulle, velika razlika. Ko so generali v Alžiru 13. maja izvedli puč, je bilo pričakovati, da se bo državljanska vojna razvnela in da se bo oblasti polastil De Gaulle ter sestavil zgolj vojaško vlado in uvedel svojo osebno diktaturo. To se ni zgodilo. Prevzel je sicer vodstvo vlade, toda njegovi člani so bili voditelji glavnih strank. Načrta ustave ni diktiral, ampak prepustil besedo strokovnjakom in voditeljem strank. Plebiscit ni postavil na čelo države novega predsednika, ampak prepustil bodočim volitvam odločitev. Ko so na vladnih sejah sestavljali načrt ustave, je ravno De Gaulle branil temelje demokracije proti predlogom “močnega režima”, ki so prihajali iz levičarskih krogov.

Razlika je tudi še v okolnostih, ki so novo republiko rodile. Na zunaj je enako, kakor pri prejšnjih republikah: porazi v Indokini in težki vojaški pretresi v Severni Afriki bi mogli dati slutiti, da je tudi nova republika zrasla na razvalinah vojaških porazov. Indokina, Maroko, Tunizija so odpadle — za svobodo se bori Alžir. Toda v dobi priprav plebiscita je De Gaulle storil v francoski politiki revolucionarni korak, ko je pritegnil v odločitev o novi ustavi še vse čezmorske francoske dežele in jim dal na izbiro, da se izrazijo. Kdor se bo z večino izrazil za izstop iz francoske države zveze, bo takoj popolnoma svoboden. Guineja je to storila in v nekaj dneh postala samostojna republika.

Generali so v Alžiru v maju izvedli puč in povzročili preobrat v francoski zgodovini. Ze štiri leta se francoska vojska vojskuje v Alžiru proti uporni-

Dve izjavi in eno pismo

Kriza okoli Formoze je tudi pretekli teden ostajala na kritični točki. Zaradi vztrajnega komunističnega bombardiranja otočja Quemoy in Matsu in grozljivih izjav iz Pekinga in Moskve, se je med zavezniški USA vedno bolj utrjevala misel o prepustitvi omenjenih otokov komunistični Kitajski, da bi tako rešili Daljni Vzhod pred konfliktom, ki bi se mogel razširiti na ves svet. USA je tako v svoji odločnosti proti kitajskim komunistom ostajala vedno bolj osamljena ter je prišlo tako daleč, da je je bil Dulles, pod hudim pritiskom iz Londona, prisiljen izjaviti, da prav za prav ne bi bilo vredno boriti se za otočji Quemoy in Matsu, ker ne predstavljata “življenjsko važne obrambne linije za Formozo” in da je “čangkajšek ravnal nespametno, da je postavil na te otoke tako veliko vojsko proti Kitajski, ker je to področje nebranjljivo, če bi Kitajska napadla.” Prav tako je udaril po čangkajški rekoč, da “naj Tajpeh ne upa na ponovno osvojitve kitajske celine, dokler tam ne bi prišlo do podobnega upora, kakor se je zgodilo na Madžarskem.” Če do takega upora ne pride, potem po Dullesovem mnenju, za čangkajška in njegovo vojsko ni vrnitve na azijsko celino.

Dullesova izjava

Dullesova izjava je silovito odjeknila na Formozo.

Čangkajšek je izjavil, da ne more verjeti, da bi Dulles tako govoril. Ameriško poveljstvo na Formozi je moralo čangkajšku dati zagotovila, da USA Formoze ne bo zapustila v njeni borbi proti komunističnemu Pekingju. V USA so bila mnenja med vodilnimi krogi o stvarnosti Dullesove izjave deljena. Ameriško mornarško poveljstvo je izjavilo, da se otočji Quemoy in Matsu moreta držati v nedogled pod komunističnimi napadi. Drugi pa so bili mnenja, da je bila velika strateška napaka, da so na omenjenih otočjih postavili tako veliko vojsko, ki more vsak trenutek pasti v plen kitajskim komunistom.

Washington je dobil na tisoče pisem iz vseh delov USA, v katerih so mu dali nasvete za ureditev formoškega problema. Med vladnimi krogi se je začelo širiti naziranje, da bo USA ostala sama v borbi proti komunističnim Kitajcem, če pride do spopada zaradi Formoze. Negotovost v Washingtonu je postajala tako velika, da je bil Eisenhower prisiljen pismeno odgovoriti nekaterim senatorjem na njihove zahteve po jasni izjavi iz Bele Hiše. V enem od svojih odgovorov je Eisenhower končno povedal povsem jasno ameriško stališče do formoškega problema:

Eisenhowerjevo pismo

USA se ne bo zapletla v vojaško pustolovščino izrečno samo za obrambo Quemoya in Matsuja. Toda, če bodo sovražnosti vsiljene Združenim državam proti njeni volji, potem je pripravljen, da bodo prijatelji in zavezniški USA podpirali. Kitajski in sovjetski komunistični vodje trdijo, in po pravici upajo, da, če jim bo uspelo z vojaškim naskokom zavzeti Quemoy in Matsu, bodo mogli

na to zavzeti tudi Formozo in otočje Pescadores ter tako izgnati USA iz Zahodnega Pacifika, s čimer bodo preprečili ameriški tihomorski mornarici operacije na vsem tem področju. Teh groženj ni mogoče smatrati samo za propagando. Prav gotovo je potrebno v gotovih slučajih in okoliščinah za uspešno obrambo Formoze in Pescadores storiti vse tudi za obrambo Quemoya in Matsuja. USA se trudi, da bi z vsemi sredstvi preprečila oborožene sovražnosti, dosegla premirje in pravično ureditev položaja. Res je, da glede obrambe Formoze USA nima z nikomer, razen z nacionalistično Kitajsko, obrambne pogodbe. Toda prav gotovo bo USA zaradi svojega odločnega nastopa proti komunistom žela odobravanje od svojih prijateljev in zaveznikov. Zavezniki in prijatelji ne bodo samo podpirali USA, če izbruhnejo sovražnosti, pač pa bi bili razočarani, če bi USA zapustila pozicije na tem področju in jih prepustila komunistom. Eisenhower je tudi prepričan, in to brez dvomno prepričan, da “če se bo USA zapletla v sovražnosti zaradi pogubonosne in krivične napadnosti komunističnih sil, se bo ves ameriški narod združil kot eden, da bo zagotovil zmago našemu odporu.”

Izjava Hruščeva

Zaradi objave tega Eisenhowerjevega pisma enemu izmed senatorjev je Hruščev čutil potrebo po “pojasnitvi” sovjetskega stališča do formoškega problema. V izjavi, ki jo je dal agenciji Tass, je Hruščev med drugim izjavil: Eisenhower je zlonamerno tolmačil dosedanje sovjetske izjave o formoškem

Nemirni Libanon

Prvi dan po prevzemu oblasti novega predsednika Libanona grala, Šehaba, ki je nasledil zahodno nastrojenega Čamuna, je prišlo v Libanon do krvavih spopadov med krščanskimi falangisti in muslimanskim prebivalstvom ter prejšnjo vladno opozicijo. Novi predsednik Šehab je ob nastopu objavil, da bo pospešil odhod ameriških oddelkov iz Libanona.

Upanje zapadnih velesil, predvsem Amerikancev, da se bo položaj v Libanonu po spremembi vlade pomiril, se zankaer ni uresničilo. Nasprotno je bil novi predsednik Šehab prisiljen poslati libanonsko vojsko na ulice Beiruta, kjer je bilo v pouličnih bitkah ubitih 19 ljudi. USA je obljubila, da bo v kratkem umaknila svoje oddelke iz Libanona. To zagotovilo je novi predsednik Šehab potrdil Libanoncem ob nastopu predsedstva. Vprašanje je, če bo Washington v položaju, kakršen je v Libanonu, umik v kratkem izvedel ali ne.

Zapad zaskrbljenostjo gleda na Libanon, ki ga je vedno smatral in kar je tudi bil: trdnjava Zapada na Srednjem vzhodu. Danes se je položaj v mnogočem spremenil in se mnogi sprašujejo, če ni ostal Libanon le še umeten jež, zgrajen s političnimi sredstvi in temelječ na majavih metodah zapadne dobrohotnosti.

Mnogi trdijo, da je le še umeten jež.

da Francija ob razvoju na Bliznem vzhodu ne more zapustiti vrelcev v Sahari.

Peta republika se je rodila v Franciji z velikim porazom ekstremistov. Komunisti so tokrat izgubili vsaj poldrug milijon glasov. De Gaulleova pot po Afriki je nakazala, da se Francija ne misli spuščati v neskončni boj z ekstremisti. Borba v Alžiru bo trajala še dolgo časa.

Vendar je prav De Gaulleovo stališče o pojmovanju povezanosti francoskih dežel v Evropi z ostalimi onstran morja odprlo novo pot za rešitev tudi alžirskega vprašanja.

Kaj pomeni peta republika za Evropo, je skušala nakazati konferenca med De Gaulleom in nemškim kanclerjem Adenauerjem tik pred plebiscitom. Evropa postaja po francosko nemški zamisli velika enota in to po poti sodelovanja glavnih evropskih narodov. Afrika se reorganizira in ne bo brez koristi, ako se veže v skupnost s pomočjo evropskih narodov. Evropa se organizira v brbi proti komunizmu; Afriki grozi isti sovražnik.

vprašanju. ZSSR se bo zapletla v vojno na strani Kitajske samo v slučaju, če bodo rdečo Kitajsko napadle ameriške sile, ker pač ima z njo obrambno pogodbo. Sovjetska vlada smatra za potrebno pojasniti to dejstvo zato, ker je USA zaradi svojega vmešavanja v dejansko izključno notranje zadeve rdeče Kitajske privedla položaj že na rob vojne. ZSSR ne namerava posegati v državljansko vojno na Kitajskem, kar spopadi med Pekingom in Tajpehom prav za prav so. Zadeva Quemoya, Matsuja, Pescadores in Formoze je namreč izključno notranja zadeva Kitajske. To otočje je pripadalo Kitajski, trdi Hruščev, že mnogo prej, predno je Kolumb odkril Ameriko. USA pa hoče preprečiti kitajskemu narodu ureditev njegove notranjih razmer, se pravi, osvoboditi te otoke izpod čangkajškove klike, kar predstavlja direktno vmešavanje USA v notranje kitajske razmere.

Medtem so v Varšavi znova pričeli s prekinjenimi razgovori o problemu Formoze, rdeči Kitajci pa so objavili, da bodo za en teden prenehali z bombardiranjem Quemoya in Matsuja, pod pogojem, da kitajskih preskrbovalnih ladij ne bodo spremljale ameriške bojne ladje. Niti v Washingtonu niti v Tajpehu tej “mirovni ofenzivi” rdečih Kitajcev ne zaupajo in pričakujejo novih presenečenj z njihove strani. Ameriške sile na Formozi so pohitele s postavljanjem raketnih oporišč na Formozi ter so prve rakete proti rdeči Kitajski na tem otoku že postavljene za odstrelitev. Prav tako so podvojili oskrbo Quemoya in Matsuja z živimi in vojnimi materialom.

Libanonska ustava je dvomljive vrednosti, ker je bila sestavljena na predpostavki, da je Libanon, v nasprotju z drugimi deželami na tem področju, pol krščanski in pol muslimanski, z rahlo večino prvih. V dobi pred prvo svetovno vojno je bilo z imenom Libanon označeno majhno gorato ozemlje, naseljeno s kristjani, ki je bilo pod turško nadoblastjo avtonomno. Po prvi svetovni vojni je tam dobila mandat Francija ter ozemlje zaradi lažje uprave povečala na sedanjo velikost. V takih okoliščinah je bilo po zadnjem štetju leta 1932 ugotovljeno, da tam živi 51% krščanov in 49% muslimanov. Prebivalstva. Od takrat ni bilo več nobenega štetja, predvsem zato ne, da ne bi spravili iz ravnovesja nominalne večine, iz katere je bil vedno postavljen predsednik, ker bi tako obstojala nevarnost, da bi se pokazalo, da se je razmerje spremenilo, s čimer bi bil ogrožen zapadni vpliv na tem področju. Položaj je nadalje zaple-

Papež Pij XII. na bolniški postelji

Papeža Pija XII. je v ponedeljek, 6. t. m., dopoldne zadela delna možganska kap, tako, da je padel v nezavest, pozneje pa se je vrnil iz nezvesti in mirno prebil dan. V noči od ponedeljka na torek se mu je zdravstveno stanje še toliko zboljšalo, da je prespal polnih šest ur krepčilnega spanca, nakar se mu je zdravje, po torkovem zdravniškem poročilu, še bolj popravilo. Zdravniki so ugotovili, da zaradi njegovega izredno močnega srca ni bojazni za najhujše. Papež Pij XII. se mudi trenutno v svojem gradu pri Rimu v Castel Gandolfo. Na gradom in okolico se je v ponedeljek, ob trenutku papeževnega nastopa bolezni, razbesnela silovita nevihta. Po vsem katoliškem svetu so cerkveni voditelji pozvali vernike, naj molijo za čim hitrejšo ozdravitev poglavarja katoliške Cerkve. Po vseh katoliških cerkvah širom sveta so brali maše za papeža, prav tako v torek jutraj tudi pred lursko votlino v Lurdu.

V torek se je pa zdravje papežu začelo slabšati. Zdravniki so začeli izgubljati vsako upanje, da bi ga mogli ohraniti pri življenju. V sredo se je papeževno stanje še poslabšalo. In prav neposredno so začeli tiskati to številko, smo dobili sporočilo, da je papež že umrl.

ten zaradi prisotnosti plemena Družov, katerih življenjska filozofija sta razbojništvo in nered.

Do nedavnega je bil Libanon znan kot dežela napredka in kulture, tako da si je pridobil naziv Švica Srednjega vzhoda. Toda zaradi prenaseljenosti in vsakdanje težke borbe za kruh se je iz Libanona izseljevalo veliko število prebivalstva, večinoma krščanskega. To izseljevanje je v mnogočem spremenilo razmerje med obema vrstama prebivalstva na škodo krščanskemu in dalo priliko muslimanskemu delu zahtevati priključitev dežele k Združenji Arabiji.

Novi predsednik zato sedi na silno majavem prestolu. Nasser bi z veseljem pozdravil priključitev Libanona k Združenji Arabiji in je razumljivo, da je njegov tisk slavil odhod zapadnjaškega predsednika Čamuna. Tudi je razumljivo, da bi Zapad raje imel Libanon takšen, kakor je sedaj, vsaj kar tiče njegove politične neodvisnosti, prav tako sednji Izrael, za katerega bi izginotje Libanona pomenilo nov voz na zanjki, da niti ameriški tanki niti Šehabova vojska na ulicah Beiruta ne morejo doki jo pletejo Arabci okoli Palestine. Tokrat se rešiti problema, dokler bo sedel Nasser v Kairu in dokler bo Kremelj stegal svoje krepelje proti petroleju na bili sporočilo, da nekatere agencije javljajo, da je že umrl.

IZ TEDNA V TEDEN

V nekem rudniku v Srbiji je prišlo do eksplozije ter je bilo pri nesreči ubitih 30 rudarjev, nad 100 pa jih je prve ure ostalo pokopanih pod ruševinami.

ZSSR je znova pričela z atomskimi poskusi, čeprav je bila prva, ki je zahtevala, da z njimi prenehajo. Velesile se nameravajo 31. oktobra t. l. sestati na tozadene razgovore, ki so bili dogovorjeni pred ponovnimi sovjetskimi poskusi.

Ameriška atomska podmornica Seawolf (Morski volk) je postavila nov rekord nepretrgane plovbe pod morskno gladino. V globinah oceanov je bila 60 dni.

Vprašanje otoka Cipra je še vedno kritično. Angleški predlog o soupravi otoka med Grki in Turki so Turki sprejeli z odobravanjem, Grki pa so ga odklonili. Eoka je postrčila svoje napade na angleške vojaške sile in na civiliste. Pred dnevi so grški uporniki ustrelili na ulici tudi neko angleško ženo in povzročili val ogorčenja med angleškimi vojaškimi silami. Teroristi so objavili še nadaljne napade na angleško civilno prebivalstvo otoka.

Angleške vojaške sile se bodo umaknile iz Jordanije do 20. oktobra t. l., če bo položaj za to primeren, ameriške pa iz Libanona do 31. oktobra t. l. pod istimi pogoji. V Libanonu se je položaj med sedanjimi vladnimi oddelki in med oddelki Falange, ki je sedaj v opoziciji, v zadnjih dneh poostiril ter prihaja do

hudih oboroženih spopadov med obema. Falangisti zahtevajo vključitev v vlado Šehaba, ki je musliman, tudi svoje krščanske ministre. Čamun, prejšnji krščanski predsednik Libanona, se je pridružil uporniškim falangistom v gorah in se je začel boriti proti vladi v Beirutu.

De Gaulle je preteklo nedeljo proglasil nastanek pete francoske republike, potem ko se je vrnil z dvodnevne obiske v Alžiru. Z ostrimi ukrepi proti upornikom se je Francozom trenutno posrečilo preprečiti večje sabotaže in napade upornikov proti javnim napravam in prebivalstvu v Alžiru.

Titova Jugoslavija je poslala bolgarski in albanski vladi noto, v kateri od obeh vlad zahteva, naj se prenehata vmešavati v jugoslovanske notranje zadeve. V noti Tito zahteva, da morajo prenehati z napadi v bolgarskem in albanskem tisku proti njegovi osebi in proti jugoslovanskim narodom. Tita je označil oboji tisk za “morilca”, jugoslovanske narode pa za “fašistične tolpe”, “sadiščne bande” in “krvnike.”

V ZSSR so proslavljali prvo obletnico izstrelitve v vesolje prvega sputnika. V časopisju so poudarjali, da je ZSSR daleč pred USA v graditvi umetnih satelitov in raket ter so imenovali ameriške umetne satelite “nezrele li-mone.”

NAROČAJTE IN ŠIRITE
SVOBODNO SLOVENIJO

OB 10 LETNICE GALLUSA

Kadar odrežemo mladiko in jo cepimo na tuje drevo, včasih zaživi lepše in močnejše, včasih pa usahne in zamre življenje v njej.

Našo emigracijo je čakala podobna usoda; ali v tujem svetu usahne in gre v pozabo, ali pa zaživi znova in nadaljuje narodno življenje.

Po desetih letih življenja v izseljenstvu, vidimo, da je odstotek tistih, ki jih je omamil materializem, in tistih, katere brezbriznost vodi v narodno smrt, večji kot smo pričakovali. Toda z zadoščenjem pa moremo ugotoviti, da je velika večina izseljencev pokazala občudovanja vredno življensko silo in da naša emigracija ni usahnila. Izredno imamo razvito kulturno, prosvetno in vzgojno delo; so pa to trije temelji za duhovno rast naroda. Ni pa izostala nobena panoga udejstvovanja, katero smo poznali v domovini. Imamo kulturne in prosvetne večere, gledališke igre, predavanja, tečaje, vzgojne organizacije, knjižnice, razstave itd. To delo je razgibano in včasih tudi več ali manj sistematično.

Ena najbolj razvitih vej našega kulturno-prosvetnega dela v domovini, je bilo petje in predvsem zorno petje. Verjetno nikdar ni izšla statistika, ki bi podala popolen pregled, koliko pevskih zborov je bilo v Sloveniji. Lahko trdimo, da jih je bilo stotine in stotine. Saj ni bilo kraja ali fare, kjer ne bi bilo vsaj enega pevskega zbora. Navadno smo imeli poleg cerkvenega zbora, še zbor prosvetnega društva in še kake organizacije. Poleg cerkvenih zborov, ki so peli širom Slovenije v čast božje in zborov, ki so dvigali narodno kulturo in ljudsko prosveto, smo imeli tudi zore, ki so se s svojo pevsko kulturo dvignili izredno visoko. Nekateri od teh so ponesli slovensko pesem tudi daleč preko meja naše ožje domovine.

Z zbornim petjem v domovini so tesno povezana mnoga imena naših odličnih pevovodij. Ni naš namen dati tu popolen pregled. Spomnimo le na nekatere, katerih imena so v zgodovini slovenskega zbornega petja zapisana posebno lepo: Matej Hubad, p. Hugolin Sattner, Marko Bajuk, Franc Kimovec, Srečko Kumar, Zorko Prelovec, Franc Marolt in mnogi drugi, katerih nič manj ne cenimo, četudi jih tu ne navajamo.

Ko smo Slovenci po drugi svetovni vojni šli v begunstvo, smo ponesli s seboj slovensko pesem in ta nam je ostala najzvetejša spremljevalka v veselih in žalostnih urah. Že v begunskih taboriščih v Italiji, na Koroskem in drugod so se osnovali pevski zbori. V Italiji je z občudovanja vredno ljubezijo in temeljitostjo vodil emigrantski pevski zbor Andrej Pogačar, ki ga je dvignil do naravnost presenetljive višine. Imel pa je ta zbor čast, da je pod vodstvom Pogačarja ob rimskem obisku pel v Vatikanu pred sv. Očetom.

Po končanem begunstvu je bil začetek izseljenstva povsod težak. Nič manj v Argentini. Nezanje jezika, nepremostljive stanovanjske težave, težke začetne službe itd. Toda pevci Emigrantskega pevskega zbora so pustili ob stran vse te bridke težave in dali neposredno po prihodu v Argentino pobudo za ustanovitev slovenskega pevskega zbora v Argentini. Nastal je tako pevski zbor Gallus, katerega vodstvo je prevzel dr. Julij Savelli.

Prepričani smo, da se ustanovitelji tega niso niti zavedali kakšna bo pot te-

Slovenci, Slovenke!

Proslavimo svoj veliki narodni praznik osvoboditve slovenskega naroda izpod avstro-ogrskega jarma. Udeležimo se vsi

AKADEMIJE

ki bo

v nedeljo 19. oktobra ob 17. uri

v dvorani kolegija "Sagrado Corazón de Jesús" na ulici Hipólito Irigoyen 4350 v Capitalu (ob Rivadaviji, višina podzemne železniške postaje Rio de Janeiro).

Na sporedu te svečane akademije je: petje slovenske in argentinske himne (pojejo združeni slovenski pevski zbori: Gallus, Ramos Mejia, San Martin, Lanus), govori recitacije, koncertni nastop "Gallusa" (nastopita mešani in otroški zbor), pevski zbor SDO, nastop moškega kvarteta "Vasovalci" in nastop slovenske folklorne skupine.

POKAŽIMO S SVOJIM OBISKOM, DA V NAS ŽIVI NARODNA ZAVEDNOST.

Za pripravljalni odbor:

RUDOLF SMERSU MILOŠ STARE
član Izvršnega odbora SLS tajnik NO za Slovenijo
Rev. ANTON OREHAR
direktor slov. dušnih pastirjev v Argentini
Dr. JULIJ SAVELLI RUDOLF ŽITNIK
poslovodni podpredsednik DS član Izvršnega odbora SDS

ODPRI SRCE, ODPRI ROKE...

Slovenci v Argentini so se na splošno dobro postavili na noge. Kdor le noče delati, ima redno zaposlitev ali že tudi samostojno gospodarsko podjetje, obrt ali industrijo. Hudo je samo tam, kjer je v družini več šoloobveznih otrok, zasluži pa samo eden. So pa med nami tudi

primeri, ko se rojaki znajdejo v veliki stiski. Bodisi, da je bolezen prišla v družino ali pa kaka druga nesreča. Za te rojake mora skrbeti slovenska organizirana skupnost. To dela s pomočjo Socialnega odseka Društva Slovencev, Vincencijeve konference pri slovenskem

ZBORNIK-KOLENDAR

SVOBODNE SLOVENIJE ZA LETO 1959

je že v tisku. Vseboval bo naslednja poglavja:

1.) Razprave in dokumenti; 2.) Naša beseda in pesem; 3.) Našim malim; 4.) Novi kraji — novi ljudje; 5.) Izseljenjski letopis. Kljub izredno povišanim tiskarskim stroškom Zbornik-Koledar za leto 1959 po obsegu ne bo nič manjši kot v prejšnjih letih. Kdor ga bo naročil in plačal v prednaročilu do konca novembra t. l. bo plačal zanj izjemno ceno \$ 92.—.

Prednaročila in predplačila sprejemajo:

1. Dušnopastirska pisarna, Ramon Falcon 4158, Bs. As.
2. Društvo Slovencev, Ramon Falcon 4158, Bs. As.
3. Gdč. Mara Bidočeva, San Justo
4. G. Ivan Lužovec, Slovenska vas, Lanus
5. G. Lojze Erjavec, Alvarado 350, Ramos Mejia
6. G. Pavle Homan, Temple 2147, Munro
7. G. Ivan Žnidar, brivnica in parfumerija "Los Alpes", C. Drysdale 5614, Carapachay
8. G. Mirko Kovač, Florida
9. G. Andrej Krošelj, Ventura Bustos 1863, Castelar
10. G. Simon Rajer, Alsina 1418 6. nadstropje, pisarna 3

Po pošti naslavljajte prednaročila na naslov Eslovenia Libre, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires. Za pošiljatev po pošti priložite za ovojnino, poštino in priporočnino še 8 pesov.

ga zbora. Gnala jih je v njih globoko vkoreninjena ljubezen do slovenske pesmi in niso mislili ne na težave, ne na ovire, ki se jim bodo stavljale na pot. Začeli so peti. Peli so v cerkvi pri slovenskih mašah, peli so pri procesijah in prireditvah različnih organizacij. Prirejati so začeli lastne koncerte za slovenske izseljence. Odprla se jim je pot v radio in opozorili so nase in na Slovence argentinske javnosti. Sledili so nastopi pred argentinskimi občinstvom in danes po desetih letih moremo ugotoviti, da je pevski zbor Gallus naš reprezentativni zbor v Argentini.

Toda za to nakratko nakazano potjo, ki jo je hodil v desetih letih pevski zbor Gallus, je skritega mnogo, na kar javnost ne polaga pažnje: Kdo bi preštel ure in večere, ki so jih žrtvovali člani zbora za vaje: kdo bi preštel kilometre, ki so jih prevozili v večernih urah po opravljenem poklicnem delu k vajam;

kdo si predstavlja kolikim stvarjem so se morali odreči, da so se lahko žrtvovali. Taka požrtvovalnost je mogoča le tedaj, če ima korenine v idealizmu in ljubezni do naroda.

V nedeljo bo slavnostni koncert ob 10. letnici zbora Galus. Pojdimo tja, da bomo slišali slovensko pesem; pojdimo, da damo priznanje pevskega zboru, ki je v desetih letih obstoja dosegel tako lepo višino; pojdimo, da se zahvalimo, da tako lepo predstavlja slovensko pesem in ime v svetu; pojdimo pa tudi, da damo priznanje požrtvovalnosti in vztrajnosti ter da zakličemo vsem Gallusovcem: Vztrajajte!

Ne pozabimo, da je pevski zbor Gallus tudi pripomogel, da slovenska emigracija v Argentini v prvih desetih letih ni usahnila in da slovenska mladika, vcepljena na argentinsko drevo, tako lepo cvete v narodnih barvah.

M. P.

PODEL NAPAD NA SLOV. DUHOVNKA

V torek zvečer je buenosaireško časopisje objavilo poročilo, da so v ponedeljek popoldne v La Plati napadli pobalini tamošnjega župnika župnije Roze Limanske g. Emila Povšeta.

Po časopisnih poročilih se je napad izvršil v bližini omenjene župnijske cerkve, ko se je župnik s kolesom vračal domov. Pobalini so ga najprej začeli sramotiti z raznimi psovskami. Ko pa jih je župnik Povše posvaril, so ga tudi dejansko napadli ter ga na več mestih ranili. Policija je tri nadadalece prišla in zaprla, župnika Povšeta pa so odpeljali v bolnišnico. Poštena javnost gnusen napad ostro obsoja.

G. župniku Povšetu želimo čimprejšnjo popolno ozdravitev.

dušnem pastirstvu in Elizabetine konference v San Martinu.

Z namenom, da podpre revne in potrebne rojake v njihovih materialnih potrebah in v naši skupnosti pomnoži smisel za krščansko dobrodelnost, je Vincencijeva konferenca letos priredila že drugi dobrodelni dan. Bil je v nedeljo 5. oktobra v prostorih Slovenske hiše na Ramon Falconu.

Dopoldne je bila v kapeli maša za vse dobrotnike Vincencijeve konference. Daroval jo je g. direktor Anton Crehar, ki je imel tudi cerkveni nagovor o pravi krščanski - dobrodelnosti, pel pa je med mašo mladiški pevski zbor Gallusa.

Popoldanska prireditve je privabila zelo veliko Slovencev. Vse mize na prostoranem vrtu so bile zasedene. Veselični prostor je bil lepo okrašen, pred kapelo je bil postavljen oder, nad njim pa pripet na steno od kapele velik lepak, ki je vse udeležence dobrodelnega dne opozarjal, da je med slovenskimi izseljenci na področju Vel. Buenos Airesa 31 stalnih bolnikov, med katerimi je 15 (Nadaljevanje na 3. strani)

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Koncem avgusta je strahovito neurje s točo povzročilo veliko škodo na polju in vinogradih v okolici Gorice, predvsem v Pevmi, Podgori, Ločniku in pri Sv. Roku.

V cerkvi Sv. Ivana je 21. avg. t. l. msgr. A. Novak poročil g. Mira Lopk in Roico Simsič; 16. avg. t. l. pa je v Podgori g. Hilarij Brezigar poročil svojega brata Miroslava in gdč. Milko Makovec.

Podpredsednik novogoriškega okrajnega odbora France Skok je ob triletnici podpisa videmskega sporazuma o obmejnem prometu izjavil, da je videmski sporazum "važen predvsem v političnem in gospodarskem pogledu". Goriški župan Bernardis, pa da je bil sklenjen predvsem, "da se ugoti potrebam prebivalstva na obeh straneh meje in se tako omilijo posledice nove meje med Italijo in Jugoslavijo".

V Beneško Slovenijo je prišlo mnogo komisij, ki so cenile škodo zaradi poplav v mesecu juniju, vendar izdatne podpore ni od nikoder. Sedaj pa so se pojavili še divji prašiči, v okolici Prešnjege, Azle, Čedava, Sv. Lenarta in Dolenje Merse in povzročajo hudo škodo na preostalih pridelkih.

V Beneški Sloveniji v Klenju živi najstarejši kmečki upokojenec v Italiji. Je to Slovenec Jožef Jusič, ki ima 103 let. Pokojnino so mu nakazali šele pred kratkim. Tudi mi želimo, da bi jo še dolgo let užival.

ARGENTINA

V zadnji števec smo omenili, da je senat odobril zak. določilo, po katerem je v Argentini mogoče ustanavljati privatne univerze. Te lahko izdajajo akademске naslove, za izvajanje akademskega poklica bo pa moral diplomiraneec teh univerz polagati izpit pred posebno komisijo, ki jo bo imenovala vlada. Privatne univerze od državne ne bodo dobivale nobene podpore. To določilo je senat poslal v odobritev parlamentu. Ta je vztrajal na svojem stališču, t. j. črtanju čl. 28, ki dovoljuje pravice za ustanavljanje privatnih univerz. Razmerje glasov je bilo 92:48. Po tem sklepu parlamenta je zakonski osnutek znova odšel v senat, kjer so pa senatorji znova soglasno potrdili svojo prejšnjo odločitev in zakonski osnutek poslali ponovno v odobritev parlamentu. Da bi obveljalo odklonilno stališče nasprotnikov svobodnega pouka, bi moral parlament svoj sklep sedaj potrditi z dv tretjinsko večino. Te pa ni mogel spraviti skupaj. Za odpravo čl. 28 sta glasovala samo 102 poslancev, za dopolnilni predlog senata k čl. 28 pa 63. Po ustavnih določilih je tako predlog senata o možnosti ustanavljanja privatnih univerz postal zakon.

Razprava o tem vprašanju je bila v parlamentu tako burna, kakor že dolgo ne nobena. Ko so nasprotniki svobodnega pouka uvideli, da bo zmagovalo stališče senata glede svobodnega pouka, so vprizorili v poslanski zbornici velike nemire. Opozicionálni poslanci so divje napadali tiste vladne poslance, ki so glasovali za privatne univerze. V nemire se je vmešala tudi galerija. Študentje-reformisti in ostalo protivladno občinstvo je z raznimi izrazi sramotilo poslance, ki se niso ustrašili nobenih groženj in tudi niso klonili pod pritiskom pouličnih izgrediv ter nemirov. Predsednik je poslance miril, toda brez uspeha. Ob neki priložnosti je izjavil, da se mu zdi, da so v zbornici poslanci, ki da se obnašajo tako, kakor da ne bi bili poslanci. Proti izgreznikom je morala nastopiti policija. Prišlo je do pretepov v samem parlamentu, še bolj pa pozneje pred kongresom, kjer so demonstranti prevrnili avtomobile nekaterim poslanecem.

Ves ta čas so po ulicah prirejali demonstracije srednješolci in akademiki. Šolska mladina je zasedla tudi več kolegijev. Policija je morala nastopiti s silo, da jih je zopet izpraznila. Najhujši poulični nemiri so bili prejšnji četrtek in petek v okolici medicinske fakultete v Bs. Airesu. Tu so izgrezniki, med katerimi je bilo veliko komunističnih propagandistov in razgrajčev, postavljali kar ulične barikade iz klopi, omnibusov in trolejbusev. Veliko število teh vozil je bilo poškodovanih. V nemirih je bilo več ranjenih med policijo in demonstranti.

O teh nemirih je šef buenosaireške policije dejal, da so pri njih pretežno sodelovali skrajni levičarji skupno s skrajnimi desničarji. Omenjal je razne komunistične taktike in naglasil, da imajo komunisti za to leto na razpolago 30 milijonov dolarjev za svoje akcije. Vsakdo ve odkod je ta denar. Javnost je opozarjal na nevarnost, ki grozi s te strani. Vse je pozival, naj ne nasedajo prebrisani kom. propagandisti naj poučujejo dijaško mladino, delavstvo ter kmečko ljudstvo na nesrečo, ki mu lahko pride s te strani.

Zaradi dijaških odn. levičarskih nemirov so oblasti prepovedale za 30 dni vse javne prireditve v Buenos Airesu, La Plati, Mendozii, Cordobi ter Tucumanu.

Policija je blizu Buenos Airesa odkrila tajno komunistično visoko šolo. Imenovala se je Latinsko-ameriška šola za izobraževanje članov celic komunistične stranke Aurora. Vanjo so prihajali komunisti iz vseh latinsko-ameriških držav. V šoli, katere vzdrževanje je mesečno stalo 40.000 pesov, so bili internisti. Poslušali so razna predavanja kot n. pr. "Gibanje za mir", "Značaj revolucije", "Pota k socializmu", "Komunistična stranka in žena", "Komunistična stranka in mladina", "Komunistična stranka in njena osnovna načela". Nekateri listi so zapisali, da so predavatelji dobivali za vsako uro predavanja nagrado 300 pesov. Tuk. angleški list Buenos Aires Herald je pa v zvezi s tem odkritjem in zadnjimi nemiri v Bs. Airesu objavil, da so glavni razgrajčaji pri zborovanju dne 19. septembra za laično šolo dobivali za vsako uro razgrajanja po ulicah po 700 pesov.

Argentinski kat. škofje so izdali pastirsko pismo, v katerem opozarjajo katoličane na njihovo dolžnost, da podpirajo katoliško univerzo. Določili so, da je 8. december dan katoliške univerze.

Matiček se bo oženil

Linhartovo "Matiček se ženi" vpriporici gledališki odsek SKA 18 oktobra t. l.

Matiček se ženi. Že si pripravljajo gnezdo, kajti blizu je njegova ženitev, a kaj ko mu je lahkomišelní baron stopil na pot in si hoče z doto pridobiti njegovo nevesto Nežko. Vso zadevo bi Matiček že kako razvozljaj, ko bi ne prišlo še drugo vmes: že pred časom je Smrekarica z Gobovega gradu pod Novim mestom posodila Matičku dvesto kron pod pogojem, da jo vzame za ženo. Tako. Zmešnjava je tu. In da se niti še bolj zapleto, se vmešava v dogodek študent Tonček, ki dvori na levo in desno in ne pusti, da bi se medsebojni odnosi prehitro pojasnili.

Lahkotna Linhartova igra je preprosta, sveža in ubrana, pa svetla in zabavna. Kljub njeni enostavnosti jo prav zaradi lahkote in luči še danes, 170 let po tem ko je zagledala luč sveta, radi gledamo.

V bistvu je "Matiček" komedija. Prizor za prizorom je prikazan s smešne plati. Nepristana presenečenja in razo-

čaranja so vir mnogega smeha: mednja vpleta pisatelj zgrešena dvorjenja in kľofute, zamenjave in preoblačenja, smešne položaje in zadrege. Tej položajski komiki dajejo netiva smešni značaji in bogata besedna komika. Besede in stopinje služijo nagajanju in spletkarjenju, razkrinkavanju in zbadanju. Seveda ne sme manjkati sodnih uradnikov za zeleno mizo, ne satire na nemški uradni jezik. Imena barona Naletele, advokata Zmešnjave in šribarja Budala, že sama podajo značajsko podobo svojih gospodarjev. Osnovni ton vsemu dogajanju na odru bodo dali Linhartovi verzi, zapeti v začetku in na koncu komedije: "Zdaj zapojmo, zdaj ukajmo, eden drugmu ogenj dajmo! Jeza, žalost, le na stran! Danes je moj veselí dan!" (Napeve je prav za to prilžnost priradil po Mozartovih motivih iz Figaro-ja prof. Geržinič. Peli jih bodo člani sammartinskega pevskega zbora).

Na drugi strani je "Matiček" osnov-

no slovenska komedija. Ne le, da je postal že nekaka narodna last (ukvarjali so se z njim za Linhartom Valentin Vodnik, France Prešeren, Andrej Smole...), ne le, da je Linhart z njim ustvaril slovenski oderni jezik in da je obenem v njem s smešenjem rabe izmaličene uradne nemščine pri sodišču zahteval slovensko sodno uradovanje in enakopravnost slovensčine. Delo je slovensko v svojem slikanju značaje: ti in taki značaji, kot jih Linhart predstavlja, so možni le v Sloveniji. Linhart je delo postavil na Gorenjsko; verjetno je imel pred očmi Zoisovo graščino Brdo pri Kranju. Nekateri prizori so globoko ukoreninjeni v slovenskih razmerah (n. pr. na sodišču). Za junake služijo avtorju slovenski vzorci, katerih značaji so ostro risani. (Tako se zdi, da bi komaj kaj primernejšega našli za spomin obletnice našega narodnega praznika).

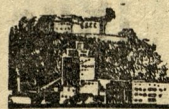
Kljub enostavnosti zgodbe pa ni mogoče Linhartu odrekati smisla za dramatiko. Dejanje je ves čas razgibano: razplet, nova ovira, ovinek okrog nje, pa spet zaplet. Nevarnost je bila prav za prav na drugi strani: da bi dejanje

ne bilo preveč zapleteno. To je namreč hiba francoskega izvirnika, kjer je Linhart našel glavno jedro dogajanja. V slovenski priredbi je mogoče ugotoviti smisel za dramatično zgostitev, ko črta vse nepotrebne ovinke in stranpota. Tako vzame iz izvirnika bistveno dogajanje in ga s svojimi domislicami napenja in razpleta. (To dramatsko plat je režiser Jeločnik za našo predstavo še izčistil: z zanesljivim okusom je prešel besedo, stavek ali celo ves prizor, če dramatsko vsemu razvoju ni služil).

Ne gre pozabiti, da je "Matiček" na dnu kljub zunanji lahkotnosti navrstveno komedija. Biča življenje, zbada nekatere sloje, gosposko moralno in nečloveško postopanje s podložniki. Baron daje nehote lekcijo svoji ženi: kako naj žene ravnajo s svojimi možmi, da jim bodo ti zvesti. Končni vtis, ki ga komedija pusti, je ta, da le slednjič zmaga krepost nad lahkomišelnjo površnostjo.

Tako čakamo na vesel in lep dogodek med nami. Obeta se nam nad dve uri pravega oddiha in resničnega užitka.

B.R.

Novice iz Slovenije

Odpravnik poslov titovega veleposlaništva v Washingtonu je Franc Primožič.

Na Bledu je bilo plenarno zasedanje jugoslovansko-avstrijske mešane komisije, kot nadaljevanje aprilskega sestanka te komisije v Beogradu. Jugoslovanski delegaciji je načeloval poblašeni minister v drž. tajništvu za zunanje zadeve ing. Viktor Repič, avstrijski pa pooblašeni min. v zun. ministrstvu dr. Heinerle. V Jugoslovanski delegaciji je bil tudi Titov veleposlanik na Dunaju Jože Zemljak, v avstrijski pa avstrijski veleposlanik v Beogradu dr. Walter Wodak. Na sestanku so razpravljali o vseh vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Avtomobilska cesta, ki jo grade med Ljubljano in Zagrebom, je pri Brežicah že gotova.

Izvršni svet LRS je naročil tovarni celuloze Djuro Salaj v Vidnu, da mora

Ali hočeš dobiti pravo sliko o komunističnem gospodarstvu v Sloveniji? Naroči Zbornik-Koledar Svobodne Slovenije za l. 1959. V njem boš našel od priznanega gospodarskega strokovnjaka napisano obširno razpravo o tem vprašanju.

ODPRI SRCE, ODPRI ROKE...

(Nadaljevanje z 2 strani)

brez svojcev, dalje 5 vdov s 15 mladotletnimi otroki brez dohodkov za oskrbo in vzgojo, 9 starejših oseb brez sredstev za redno preživljanje, 11 družin je obiskala bolezen ali so kako drugače prizadete. V teh družinah je 33 otrok, 4 zasebniki so za delo nezmožni. Med nami je dalje 18 družin z 90 otroki, v katerih zasluži le po en član minimalno plačo. V drugih provincah je pa 10 primerov, ki so pomoči potrebni. Za vse te skrbi po svojih močeh tudi Vincencijska konferenca.

Na popoldanski dobrotelni prireditvi je bil na sporedu tudi nastop slovenskih otrok iz nekaterih slovenskih tečajev. Spored je začela Sonja Gregoričeva iz Bs. Airesa. V narodni noši je korajžno podala deklamacijo, ki je govorila o slovenski narodni zavednosti. Za njo so prišli pa odter otroci slovenskega tečaja iz San Martina, ki ga vodi gđ. Katica Kovačeva. Nastopili so s pomladnim rajanjem s pesmijo, kolom in ringaraja. Deklice iz slovenskega tečaja v Ramos Mejia so lepo ponazorile peričice. Za nastop jih je dobro pripravila gđ. Anica Šemrovova. Naslednje točke so imeli lanuški pevčki. Pod vodstvom gđ. Zdenke Virantove so zapeli pesmi Ena ptička mi poje, Barčica po morju plava, Doli v kraju sama zase, Kako cigani delajo, Jaz pa pojdem na Gorenjsko, Moj očka ima konjička dva, Čez tri gore, Kje so tiste rožice moje in Navzdol se širi. Za lanuški pevčki sta Klavžarjeva dva: bratec in sestra

zvišati proizvodnjo časniškega papirja od 26.000 na 28.000 ton.

Grafična organizacija v Ljubljani slavi letos 90. letnico ustanovitve. Na ustanovnem obnem zboru leta 1868 se je vanjo vpisalo 32 grafičarjev in 22 podpornih članov.

Avgusta meseca so v raznih slovenskih mestih nastopali paragvajski kitaristi in pevci, znani pod imenom "Augustin Bernabaza y sus compañeros".

Na Jesenicah je stanovanjska stiska še vedno občutna. Zato imajo v načrtu postavitev novih objektov, v katerih naj bi bilo 400 stanovanj. Ta načrt nameravajo izvesti prihodnje leto. Prav tako mislijo zgraditi novo šolsko poslopje na Ukovi.

Umrli so. V Ljubljani: Anton Snój, upok., Josipina Bevc, Franc Virens, vlakovodja v p., Andrej Sever, korektor biv., Blasnikove tiskarne v p., Uršula

SLOVENC V ARGENTINI

Buenos Aires

Vse naročnike opozarjamo, da smo imeli v Argentini meseca septembra 9 dni popolno stavko poštinih nameščenec. Zastalo je toliko poštinih pošilk, da še v enem mesecu po končani stavki

korajžno prišla na oder s harmonikama ter zaigrala več lepih melodi. Otroci iz San Justa so prikazali v rajalnem nastopu kako mucke love miške. Za nastop jih je pripravila njihova učiteljica gđ. Angelca Klanškova. Zadnjo točko so pa imeli otroci slovenskega tečaja iz Buenos Airesa in Ramos Mejia, ki jih učita ga. Marjana Batagelj in gđ. Anica Šemrov. Občuteno so zapeli pesmi Bog je ustvaril zemljico in Slomškovo En hribček bom kupil. S harmonikama sta jih spremljala Klavžarjeva dva.

Občinstvo je nastopajoče otroke iz pesamežnih slovenskih tečajev za podane točke nagrajevalo z navdušenim ploskanjem in odobravanjem. Bilo jim je hvaležno, da so dobrotelni prireditvi dali tako prisrčno noto.

Po nastopu slovenskih otrok se je nadaljevala družabna prireditev, ki je v pravi prijetnem razpoloženju trajala v večerne ure. Na sporedu je bil tudi srečolov z lepimi dobitki. Za dobro postrežbo gostov so skrbele gospe, dekleta in fantje.

Zvečer se je pred razhodom g. direktor Anton Orehar zahvalil vsem, ki so pripomogli k tako lepemu uspehu dobrotelne prireditve. Njegova zahvala je veljala v prvi vrsti tistim gospod, ki so za prireditev preskrbele potice in pecivo, vsem, ki so darovali dobitke in končno vsem tistim, ki so na kakršenkoli način prispevali ter gmotno podprli Vincencijsko konferenco pri podpiranju pomoči potrebnih slovenskih rojakov.

Pezdir, Valentin Branc, upok. uprave cest, Mara Plehanova, roj. Hirsman, učit. v p., Ivan Kenda Marija Jesenko, Anton Šimenc, ščetarski mojster, Pia Kranjc, roj. Gimolini, žena strojevodje v p., Ana Grad, roj. Skubic, Ivan Valušnik, roj. Bezalj, Vladimir Presker, biv. trgovec, Amalija Oister, roj. Kirinji, Jože Gerbec, žel. upok. in Marija Vodovnik, pos. v Letušu, Angelca Strehovec v. Vodicah, Frančiška Merše, roj. Dečman v. Zg. Garmelnah, Ivan Alt, župnik v p. v Ptuj, Franc Kadunc, rudar iz Sel pri Šmarju-Sap, Boris Kolenc, uslužbenec telekomunikacij na Viču, Marija Bogataj, roj. Jakopič na Jasenicah, Vinko Novak, višji tehnik v p. Mariboru, Marija Mars, roj. Lesjak, vdova urarja v Celju, Jožef Stadler, pos. v Hrastju, Jernej Goršič, pos. in biv. trgovec v Ponikvah, Lojze Avsenak, uslužbenec rudnika v Senovem, Zofka Berginc, roj. Zupan na Jesenicah, Alenka Pungersar v Novem Mestu, Janez Truden, biv. trgovec v Starem trgu, Marija Držanič, roj. Arnshek v Krškem, Marta Adrinek v Kozjem in Anton Dimnik, železostregar v Trbovljah.

ni bilo mogoče spraviti poslovanja v normalni tek. Če kdo v tem času kakega izvoda Svobodne Slovenije ni prejel, naj nam sporoči katera številka in od katerega dne se je izgubila, da bomo poslali novo, dokler jih bomo imeli še v zalogi.

Slovenska mladina

iz organizacij SFZ in SDO je imela v soboto 4. oktobra v ciudadelski župnijski dvorani družabni večer.

Na sporedu je bila najprej točka čarovnij, nakar je g. Lojze Rezelj, ki je režijsko pripravil ves večer, uspešno posnemal petje na gramofonski plošči.

Veseloigra Obisk dveh Slovencev Argentini, ki jo je napisal rojak g. Jože Lovrenčič, in v kateri nastopata tudi

Še nikjer ni bil objavljen dnevnik članov argentinske znanstvene odprave na Antarktiki. V tej odpravi je tudi slovenski rojak Dinko Bertonec, ki je prvi Slovenec, ki je kdaj stopil na Antarktična tla ter deluje v bazi Belgrano že poldrugo leto. Svoje zanimive vtise in opažanja je pridno zapisoval ter bodo objavljena prvič v obliki dnevnika v Zborniku-Koledarju Svobodne Slovenije za leto 1959.

Zagotovite si to zanimivo knjigo že v prednaročilu in predplačilu za izjemno ceno \$ 92.—.

V NEDELJO

ob 17. uri

Yapeyú

132

KONCERT GALLUSA

MARIJANSKI KONGRES V MORONU

Od 1. do 5. oktobra je bil v Moronu prvi škofijski Marijanski kongres. Na sporedu so bila razna predavanja in verske prireditve. V soboto je bila po večerni maši v stolnici tudi Marijanska akademija v zavodu bratov Maristov. Na njej so se razne narodnosti, ki žive v moronski škofiji, poklonile Mariji z govori, pevske in rajalnimi točkami.

V dvorani so bile postavljene velike slike Marije Pomočnice, Lurške Gospe, Naše Gospe "dobrega potovanja" (Ntra Señora del buen Viaje), Pilarske Mater božje, Fatimske Marije, Marije iz Guadalupe, Brezjanske Mater božje in Pompejske Marije.

Slovenci so se na Marijanski akademiji kar lepo postavili. Na akademiji je argentinski govornik prebral lepo sestavljeno besedilo o zgodovini slike Brezjanske Mater božje, o slovenskem narodu ter njegovi ljubezni do nebeške kraljice. Lepo je bila podana v španščini pesem o Kraljici Slovencev, nato so pa nastopili Slovenci z dvema točkama;

Matajev Matija in trebušnik, je vzbujala smeh za smehom.

Vstopnice za to prireditev so bile o benem številke za žrebanje dveh ur: moške in damske. Zadel sta številki 180 in 219. Prva moško, druga pa damsko zapestno uro.

Udeleženci so bili s prireditvijo zadovoljni.

OSEBNE NOVICE

V Gradišcu pri Lukovici je umrl posestnik Jože Poznič. Pokojni je bil brat Jakoba Pozniča, ki živi v Ramos Mejia. Njemu in vsej njegovi družini izrekamo iskreno sožalje.

RAMOS MEJIA

Slovenski tečaj Antona Martina Slomška v Ramos Mejia je na prvi petek ob sedmih zvečer pel pri maši v ramoški župni cerkvi pod vodstvom svoje učiteljice gđ. Anice Šemrov. Otroci so bili tudi pri sv. obhajilu. Otroci tega tečaja bodo odslej peli vsak prvi petek pri slovenski večerni maši.

LANUS

V začasni kapeli Marije Kraljice sveta v slovenski vasi v Lanusu še je v soboto 4. oktobra t. l. poročil g. Stane Kunc, doma iz Rovt, z gospodično Jožico Stanič, doma iz Kanala pri Gorici. Poročni obred je izvršil ženinov ožji rojak župnik g. Hladnik Janez. Slavje se je vršilo v klubskih prostorih našim Prekmurcem v Villa Obrera. Čestitamo.

VSATK TEDEN ENA

KAJ PA FANTIČ DELA?

Kaj pa fantič dela?
Nisem ga vesela,
dolgo dni ga ni več k nam,
fantič moj je šel drugam.

Drugo dekle si je zbral,
meni pa slovo je dal,
jaz pa pojdem na polje,
kjer mi lipe tri stoje.

Pod eno postala bom,
se na smeh držala bom,
to bi moral zlodej bit,
da bi ne mogla ga dobit.

tercet sester Tomažinovič je občuteno zapel pesem Sto tisoč pozdravov. Za nastop jih je pripravila gđ. Angelca Klanškova, zatem so pa prišle na oder slovenske deklice. Postavile so se v tri vrste. V prvi so imele bele rute, v drugi modre, v tretji pa rdeče. Prisrčno so podale rajalni nastop na pesem Jaz pa grem na zeleno travco. Naučila jih je gđ. Olga Prijateljca.

Marijansko akademijo, na kateri so nastopali z govori, deklamacijami in folklornimi nastopi poleg Slovencev še predstavniki perujske, meksikanske, portugalske, španske, francoske in italijanske narodnostne skupine, so zaključili Morončani z lepo podano deklamacijo Naši gospe dobrega popotovanja ter lepimi folklornimi točkami.

Marijanski kongres je pa bil zaključen z velikimi javnimi slovesnostmi naslednjega dne popoldne.

Pet let je sicer kratka doba, prinese pa včasih prav občutne spremembe. Ko sta brata Kristof pred petimi leti začela opozarjati rojake na važnost naložbe prihrankov, je mnogo nejevernih Tomojev zmajevalo z glavo, kot da Slovenci v novi domovini ne bi bili zmožni upravljati svojega lastnega premoženja. Dandanes pa že skoro vsak rojak dobro ve, da je bolj pametno, da svoje prihranke primerno naloži, kot pa da jih brezplodno hrani doma, in nihče, ki je upošteval nasvete o varnosti in solidnosti naložb, se ni kesal. Na drugi strani pa so po danem zgledu tudi druge osebe, družbe in ustanove začele sprejemati naložbe od rojakov, tako da se danes lahko vsak v svojem materinem jeziku posvetuje o pogojih in po lastnem preudarku in izkušnjah drugih izbere tisto naložbo, ki je za njegove zahteve najbolj primerna.

Zato čutita brata Kristof, edina družabnika trdke PROMET SRL, ob tej obletnici obilno zadoščenje, da so njuna opozorila padla na plodna tla in da slovensko gospodarstvo v Argentini v pogledu naložb postaja vedno bolj sodobno. Saj samo na takšen način razvito gospodarstvo lahko postane močna opora za prospeh cele skupnosti.

PROMET SRL, cap. 100.000.—, 25 de Mayo 533/3. Bs. Aires, T. E. 31-6435.

O napakah in nalogah v borbi proti Titu

V drugi svetovni vojni je bilo drugače. Vlada, ki so v njej gospodarili Srbi, ki so vodili fatalni puč 27. marca, je zbežala od ljudstva in vojske, zapustila je oboje. Tisti, ki so se poprej toliko junacičili, da v smislu kosovskega duha izbirajo "carstvo nebesko" so si raje izbrali "zaščito pod nebom" in takoj po napadu odleteli z aeroplani. Vojska, po zgledu vlade, se praktično ni borila. Kmalu je bilo okoli 350.000 Srbov v vojnem ujetništvu sil osi. Meni se zdi, da je bilo zelo malo kosovskega duha v vsem tem.

Če bi bili veliki ljudje kot Pašič, Davidovič in Marinkovič na čelu vlade v aprilu 1941, se mi zdi logično predpostaviti, da bi bili pred evakuacijo zaprosili ljudi kot so bili Nedič, Ljotić, Rupnik, naj ostanejo v deželi in store pri okupacijskih oblasteh vse, kar le morejo, da bi rešili narod. Nič takega predvidevanja ni pokazala vlada 27. marca, ki je odletela. Nedič je kasneje na prošnjo Srbov samih sestavil "vlado narodne rešitve" in s tem poskušal rešiti svoj narod. Nedič si je bil svesten, da ga bodo tisti, ki so bežali in tisti, ki so bili preslepi, da bi uvideli, kaj je hotel, imenovali Quislinga, pa ga vse to ni zadržalo, da ne bi bil sprejal poziva Srbov iz Srbije in storil svoje dolžnosti napram svojemu narodu. On, Ljotić in Rupnik so po mojem mnenju oživotvorili drugo lastnost kosovskega duha: Rešitev naroda. Prepričan sem, da jih bo zgodovina opravičila in jim dala prav za njihovo pogumnost in patriotizem.

Zanimivo je, da so med nemško oku-

pacijo otokov v britanskem kanalu, med drugo svetovno vojno župani in drugi ostali na svojih mestih in delali pod Nemci, da so reševali svoje britansko ljudstvo. Po vojni so bili počašeni od britanske vlade. Nihče jih ni nazival Quislinge.

Slišal sem, da ko je britanska vlada delala načrte za morebitno evakuacijo v Kanado, za slučaj, da bi Nemci uspeš okupirali britansko otočje, je tudi pripravila listo imen 2.000 ljudi, ki naj bi delali z nemškimi okupacijskimi oblastmi, da bi reševali britanski narod. Teh 2.000 gotovo tudi nihče ne bi zmerjal s Quislingi po vojni, ampak bi bili počašeni od britanske vlade za njihovo delo in pomoč, da se reši ljudstvo.

Zakaj naj bi Nediča, Ljotića, Rupnika in druge take imenovali Quislinge? Zame je odgovor enostaven. Pašič, Davidovič, Marinkovič in britanska vlada, ki se jih imenoval, so imeli čisto vest. Zato se bili zmožni priznati dela drugih. Zdi se mi, da je bilo drugače s srbskimi voditelji puča 27. marca in tistimi, ki so bežali, ali se izročili sovražniku brez boja ali, ki so ostali, pa niso razumeli Nediča, Ljotića in Rupnika, ki so reševali ljudstvo. Ti ljudje, tako se mi zdi, so morali nekaj napraviti, da so odvrnili sramoto s sebe, ki bi morala pasti nanje. Ali so imeli kako boljšo rešitev, kot da so imenovali Rupnika, Ljotića, Nediča in njihove ljudi Quislinge, izdajalce in sodelavce s sovražnikom.

Dolgo sem se mudil ob tem samo zato, ker smatram, da je potrebna edinost

med Jugoslavi v emigraciji. Mislim, da je bistveno za uspeh jugoslovanske protikomunistične borbe in za pomoč Jugoslovanom, ki so zaslužni v Titovi Jugoslaviji, da bi se osvobodili. Zame take taktike kot je mazanje patriotov, kot so bili Nedič, Ljotić in Rupnik niso samo strahopetnost, ampak zlo zato, ker rode razdor. Podobno tudi metanje blata med Srbi in Hrvati, pa naj ga mečejo prvi ali drugi, rodi samo sovraštvo in razdor. Ali niso Srbi in Hrvati, posebno vodilni med njimi, ki so jim take taktike všeč, najboljši pomočniki Titovi izven Jugoslavije?

Morija je morija

Naj vstavim, da mnenje o srbskih voditeljih upora 27. marca 1941 ne vključuje niti dr. Kreka niti dr. Krnjeviča. Ta dva nista imela nič opravka s tem dogodkom. Dr. Krek, kot zastopnik Slovencev in dr. Krnjevič, ki ga je določil hrvatski voditelj dr. Maček, da naj spremlja vlado, sta zapustila Jugoslavijo s to vlado po mojem menju zato, da sta zatrdila solidarnost Jugoslovanov napram zavezniškim vladam. Dr. Maček je iz svojih razlogov ostal doma. Ga toplo spoštujem in ga skušam vedno obiskati kadarkoli sem v Washingtonu. Nisem še imel prilike sestati se z dr. Krnjevičem. Pogosto ne soglašam z njegovimi, po mojih mislih, strastnimi izjavami proti Srbom, toda pošteno je, da ga očuvamo vsake krivde, ki je krivda le tistih, ki so povzročili puč 27. marca 1941.

Kakšen smisel naj ima, da četniki nazivajo ustaše morilce, če so pa četniki sami morili muslimane v Bosni in v Sandžaku, Hrvate v Hrvatski in celo

Srbe v Srbiji. Zgražal sem se in ostro obsojam ustaške surovosti napram Srbom in celo napram njihovi lastnim Hrvatom in Hrvatski. Podobno sem se zgražal nad četniškimi surovostmi napram muslimanom v Bosni in jih manj ne obsojam. In prav isto velja za njihovo postopanje v Sandžaku, njihove morije Hrvatov v Hrvatski in dobrih Srbov v Srbiji. Naravnost povedano, ne vidim prav nobene bistvene razlike: če ustaši ubijajo Srbe pravoslavne vere ali če četniki ubijajo Srbe muslimanske vere. Morija je morija. Številno žrtev ni bistveno: končno sodbo o teh ustaških in četniških zločinih bo, upam, izrekla svobodna vlada Jugoslavije, če boste z združenimi močmi Srbi, Hrvati in Slovenci v emigraciji pomagali Jugoslovanom v Jugoslaviji, do bodo nekega dne odvrgli komunistični jarem, ki sedaj pod njim trpe in bodo trpeli še dolga leta, če ne boste Jugoslavi v emigraciji sprejeli bolj nesebičnih, boljših načinov borbe proti komunizmu.

Medsebojna škodljivost — skupna korist

Vzemimo primer. Recimo, da je po ti-soč ali sto volilcev v kakem kraju v Ameriki srbske narodnosti in prav toliko Hrvatov. Recimo, da bi Hrvati povedali svojemu senatorju v tistem kraju kako strašni ljudje so Srbi in Srbi bi popisovali Hrvate kot najslabše ljudi. Ali ne bi bil vsak, tudi vi sami v tej koži, razpoložen, da si misli: "Ti Jugoslavi ni so pa res vsi slabi ljudje. Najbolje bo, da pustimo kar Tita naj se peča z njimi."

Če bi pa teh 200 ali 2000 volilcev srbskega in hrvatskega porekla govorilo e-

notno, če bi vsi razložili kako hude so razmere pod Titovo diktaturo, si bo vsak mislil: Ti ljudje predstavljajo toliko in toliko glasov in vsi hočejo eno. Morajo biti že dobri in solidni ljudje. Bo treba stvari posvetiti pozornost in njihovi zahtevi ter pregledati kaj bi mogel napraviti zanje.

Vedno govorimo o izdajstvu Jugoslavije, posebno o izdajstvu Draže Mihajloviča, češ da so ga izdali Velika Britanija in Združene Ameriške Države. Pravim, da mi tako govorimo, ker sem tudi jaz večkrat tako izpovedoval pred kongresnimi odbori v Washingtonu. Toda, ko sem veliko proučeval in potem, ko sem se veliko razgovarjal s Srbi, ki so v zadnjem času prišli v Združene Države, pa niso nikoli pristali kake stranke ali politične skupine, sem prišel do zaključka, da ne nosijo samo Britanci odgovornosti za to, da so prestopili od Mihajloviča k Titu v pomladi leta 1943. Omenjam to, kar je v zvezi s protikomunistično borbo.

Mihajlovič sam in četniki so največ krivi sami za to premembo, ker niso zaustavili Tita ob Neretvi v marcu 1943. Oni bi bili morali ustaviti Tita pri tej reki in preprečiti partizanom prestop na jug ali na levi breg. Ne bi jih smeli pustiti iz te pasti, ki so jih Nemci vanjo nagnali, da bi jih likvidirali. Toda radi malomarnosti in slabe borbenosti četnikov, ki so držali mostišče in polomljeni železniški most pri Jablanici, so partizani v noči od 6. do 7. marca 1943 prekoračili ta polomljeni most in zavzeli mostišče. Zjutraj je bilo že toliko partizanov na drugi strani, da so mogli va-

XVII. SMUŠKO DRŽAVNO PRVENSTVO V ARGENTINI

Jerman in Bavdaž sta se uveljavila v smuškem teknu

Bariloche, 20. septembra 1958.

Smuška sezona je že davno pri kraju in nekaj bariloških tekmovalcev je te dni nastopilo v Čilu. Po izredno slabem vremenu meseca julija, ko je dež skoraj spral ves sneg s Kordiljere in so vse vode v patagonskih nižinah narastle v velikem obsegu ter povzročile dosti škoda, se je avgusta vreme izboljšalo in kljub nezadostnemu treningu se je lahko državno prvenstvo v redu izvedlo.

Poleg argentinskih tekmovalcev, ki so kot ponavadi zastopali znane klube — bariloškega, mendoškega in buenosaireskega — smo imeli v gostih čilsko reprezentanco in dva Severnoamerikanca. Čilenci so bili letos močno zastopani in nastopili so skoraj s samimi novimi in mladimi močmi. Kapitan mostva je bil Jorge Gonzalez, ki je v severni zimi tekmoval na Finskem, Švedskem in v Rusiji v smuškem teknu in lahki atletiki, in ki se je na catedralskih poljanah pomeril z Jermanom in Bavdažem. Francisco Cortez je strokovnjak v skokih in je 6/9 z majhno razliko odnesel prvenstvo v tej disciplini (bariloški zastopnik, Poljak Novoryta, je malo zaostal za njim).

V alpskih preizkušnjah sta se izkazala brata Vera (Mario in Vicente) in Vicente je zmagal v slalomu. Ta dva Čilena sta še jako mlada in imata torej doka športne bodočnosti pred seboj. Na argentinski strani so v slalomu, veleslalomu in smuku razumljivo prednjačili tekmovalci, ki so zastopali februarja meseca Argentino na svetovnem prvenstvu v Bad Gasteinu v Avstriji: Bariločana Vicente Osvaldo ter Osvaldo Ancinas in Mendožan Pedro Caneva. Njim se pridružuje in jih dostikrat tudi nadkrili Pablo Rosenkjer, ki torej še edini od generacije izpred desetih let ostaja v prvih vrstah bariloškega smučanja. Rosenkjer je odnesel prvo mesto v veleslalomu in zmagal v kombinaciji "Kandahar de los Andes". Šibko je bilo argentinsko zastopstvo med dekleti: samo Elsa Macaya in Hilda Mulazzi, obe že dolgo poznati, stojita na nečem povprečnem nivoju, medtem ko so buenosaireske študentke pokazale samo jako povprečen smuk, ki za resno tekmovalstvo sploh ne pride v poštev. Severnoamerikanska smučarka, Linda Fisher, ki do-

má prav gotovo ne sodi med kakšne smučarske zvezde, je imela precej lažji posel z žensko konkurenco, kot pa njen brat med fanti. V smuku in slalomu so sploh vozile samo 4 tekmovalke.

Smuški tek ostaja Jermanova domena. Odkar je moštvo denverske univerze pred leti visoko premagalo vso južnoameriško smučarijo ter je Shaw tudi v teknu nadkrilil Jermana, je Frenk — in čeprav za športne nastopke ni več poseben mlad — nesporni gospodar catedralskih preizkušenj v teknu. Naši čitatelji se bodo spominjali, da so v tej disciplini poleg Jermana še Flere in Kuvovica, tekmovala pa sta brez večjih uspehov tudi Bertonecelj in Pangerc. Zdaj dobro napreduje mladi Slavko Bavdaž, ki se je letos resno meril s Čilencem Gonzalezom. V transandinski štafeti in na klubskem tekmovalstvu je "nesel" Čilena, na državnem prvenstvu pa je rutinirani starejši tekmovalci vendar še uspel, da je na 15 km z razliko poldruge minute ugnal mladega nasprotnika in zasedel drugo mesto.

Bavdaž je nastopil tudi v različnih drugih disciplinah. Tako je tekel v drugi kategoriji v slalomu (8. mesto) in veleslalomu (7. mesto), pa še skakal je (10. mesto). Poleg Jermana je letos edini Slovenec, ki je na državnem prvenstvu sodeloval, in nimogrede povem, da je tudi zmagal 15/9 na slovenskih tekmah pred starejšimi konkurenti, kot se to mladini spodobi. Če se bo potrudil, bo vsekakor lahko še dosti napredoval in želeti je, da bi resna vztrajnost in pametna načrtnost spremljala mladostni zagon. Poleg Dinka, ki seveda ni mogel z Antarktika na tekme, smo pogrešali na smučiščih Budineka, in kar škoda je, da se je ta talentirani tekmovalci že tako kmalu umaknil s športnih poljan.

Na splošno se mi zdi, da je trenutno bariloško smučarstvo v nečem zastoju. Naraščaja ni prav dosti na razpolago in 16-letni Pedro Klempa je edina prihajajoča zvezda". Poleg tega smo organizatorično precej šibki in manjkajo klubski delavci. Vendar je računati, da bo počasi tudi ta faza zastoja premagana in da bo spet naraslo zanimanje za beli šport, ki v svoji priložnosti in tekmovalski obliki itak zajema vedno širše sloje bariloškega prebivalstva. VA

SLOVENCİ PO SVETU

USA

Smrt blage slovenske žene

V Oaklandu, v Kaliforniji, je dne 29. avgusta t. l. v 92 letu umrla ga Katarina Vogrič, mati znanega goriškega rodoljuba in javnega delavca g. dr. Alojzija Vogriča.

Rajna ga Katarina Vogrič je bila po svoji narodni zavednosti ter odločnem katoliškem prepričanju znana po vsej goriški deželi ter je uživala velik ugled. Na svoji veliki domačiji v Slapu pri Sv. Luciji, ki je obstajala iz lepe hiše z gostilno, gospodarskih poslopij, ter moderno urejenega mlina, je svoje otroke vzgojila tako, kakršna je bila sama: v dobre in zavedne Slovence ter katoličane. V življenju je morala veliko pretrpeti. Preživela je vse strahote tako prve, kakor druge svetovne vojne, med obema vojnoma pa neprestano preganjanje s strani fašistov. Komunističnim vabam ni nasedla in se od njih ni dala preseliti. Zato je potem, ko so komunisti s pomočjo zaslepljenih zaveznikov prišli ra oblast, raje odšla s svojim možem, sinom ter hčerka v begunstvo, kakor pa, da bi živel v sužnosti in ponižanju pod rdečimi nasilniki. V Rimu jo je zadela hud udarec. Umrl ji je mož. S sinom dr. Alojzijem ter njegovo ženo Viktorijo in svojima hčerka Roziko in Ivano, je odšla Severno Ameriko, kjer ji je lani umrla hčerka Ivana, sedaj se je pa tam tudi iztekla njena življenska pot.

Pokopali so jo na katoliškem pokopališču v Oaklandu. Na njeni zadnji poti jo je spremljalo veliko slovenskih rojakov. Molitve za rajno in pogrebne obrede je opravil v slovenskem jeziku župnik iz San Franciska g. Vital Vodušek. Poleg njega so pa še bili na pogrebu kanonik g. dr. Kraljič, ter župniki Kristanc, Mrvar in Pire.

Rajni ge Katarini Vogričevi želimo miren počitek v ameriški zemlji, njena

PAKETE ZA BOŽIČ

vsakovrstne, kakor tudi zdravila, šivalne stroje, radijske aparate, dvokolesa itd. najboljše in najceneje pošilja

Jadran - Pak

Charcas 767 in 769 — TE 31-8788
HOTEL PACIFICO

Uradna ura od 11-13 ure.

Pismena naročila, kakor tudi denar, pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

ZDENKA KALEČAR

Casilla de Correo 340 - Buenos Aires
Vsi paketi so zavarovani in prispejo v 21 dneh.

Znatno znižane cene!

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascanle

Escribano Público

Uruguay 387

T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

duša pa naj uživa pri Bogu večno plačilo za vsa številna dobra dela, ki jih je neprestano vršila v svojem dolgem življenju. G. dr. Alojziju Vogriču pa ob izgubi ljube matere izrekamo iskreno sožalje ter globoko sožitje.

OBVESTILA

Vse udeležence svečane akademije, ki bo v nedeljo dne 19. t. m. popoldne ob 17. uri ob 40. letnici osvoboditve slovenskega naroda, opozarjamo, da bo pred slavnostno akademijo v kapeli iste ga zavoda (Sagrado Corazón de Jesus, ulica Hipolito Irigoyen 4350 — postaja Río de Janeiro podzemne žel. Primera Junta — Plaza de Mayo — sv. maša. Začela se bo točno ob 16.15 uri.

Sesti socialni dan bo v nedeljo 2. novembra dopoldne v dvorani Slovenske hiše na Ramon Falconu. Začetek ob 8 uri sv. Mašo. Nato bodo tri predavanja o socialnih in gospodarskih razmerah v domovini; predavali bodo: g. prof. dr. Ivan Ahčin, dr. Janez Arnez in Rudolf Smersu. — Vse Slovence in Slovence, zlasti še mladino, vabi k udeležbi.

Stalni odbor socialnih duh.

VI. družabna prireditev Slovenske fantovske zveze in Slovenske dekliske organizacije bo tretjo nedeljo v novembru 16.XI. na slovenski Pristavi v Castelarju. Na sporedu je poleg drugih zanimivosti športni nastop in srečolov.

V nedeljo, 12. oktobra, bo po sv. maši na Ramon Falconu redni sestanek Zveze slovenskih srednješolcev. Predaval bo g. Stane Snoj o komunizmu. Pri- dte vsi dijaki.

Športni odsek Našega doma v San Justo bo priredil v soboto 11.X. prvenstvo v namiznem tenisu med juniorskim in seniorskim moštvom ter damskimi ekipami SFZ v Moronu, Mladinskega doma v Don Boscu in Našega doma v San Justo. Vsako društvo lahko nastopi z več moštvi, katera sestavljajo po trije igralci. Za prva mesta so določeni lepinski piki. — Prijave sprejema tajnik športnega društva — Naš dom v San Justo najkasneje do 12. ure v soboto. — Začetek tekmovala z juniorskimi igrami ob 15. uri.

Kulturni večer s predavanjem akad. Frana Erjavca iz Pariza Slovenske meje na pariški mirovni konferenci 1. 1919, ki je bilo napovedano v Glasu SKA št. 17 za 11. oktober t. l., je moralo biti iz previdnosti zaradi poštarškega štrajka preloženo na 29. oktobra t. l. ob sedmih pri Bulrichu, Sarandi 41, Capital. Za ta kulturni večer ni zdaj noben h predvidenih ovir več. Predavanje bo sta podajala gg. M. Marolt in M. Smersu.

Nič manj kot 64 strani bo imela spominska knjižica, ki jo bo vsak udeleženec nedeljskega "Gallusovovega" koncerta brezplačno prejel ob vstopu v dvorano. Bo to gotovo lepo darilo zbora svojih zvestih publikih ob desetletnici.

Tudi program koncerta bo gotovo zadovoljil vse vrste in okuse poslušalcev,

Vse naročnike v USA prosimo, da takoj poravnajo zaostalo naročnino, kakor tudi naročnino za tekoče leto. Letna naročnina za pošiljanje lista z avijonsko pošto je 9 dolarjev. Plačila sprejema League of CSA, 238. E. 19th Str., New York 3, N. Y.

Argentinski državljanstvo v 60 dneh

ADVOKATSKA PISARNA

Dr. E. GARCIA

Carlos Pellegrini 465, piso 8, dep. 61

T. E. 35-1758

Sprejem ob petih od 18. do 21. ure

CENE UGODNE

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO
	Concesión N° 6775
	TARIFA REDUCIDA
	Concesión N° 6824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 571282	

zato naj ne bo nikogar, ki v nedeljo ne bi prišel na koncert.

Poskrbite pravočasno za vstopnice. Do nedelje so v predprodaji. Začetek koncerta ob 17. uri. Dvorana Yapeyu 132.

Cerkveni oglasnik

Vabimo vse rojake, da v času od 17. do 25. t. m. opravljate Baragovo devetdnevno, ki je bila napovedana že v zadnji številki Baragovega Vestnika. Premišljevanja za to devetdnevno so nova in jih je sestavil dr. Branko Rozman pod naslovom — "Baraga — apostol". Izšla bodo v Baragovem Vestniku, ki bo priložen prihodnjemu Oznani-lu. Rojaki! Molimo za Baragovo beatifikacijo! Barago na oltar!

Južno-ameriška Baragova zveza.

V priredbi g. A. Geržiniča je izšla te dni plošča

V-9 POPOTNIK

V DOLINCI PRIJETNI

zapeta po Tercetu sester Fink in B. Finku.

Kljub omejenemu številu se plošča dobi, kot običajno pri: F. Fajfar — Florida; P. Homan — Munro; F. Hribovšek — Ramos Mejia; S. Lipušček — San Justo; O. Pavlovčič — San Martin; S. Reven — Lanus ali pa pri

JADRAN SRL, 25 de Mayo 433/3.

Buenos Aires.

Istotam dobite tudi ploščo božičnih pesmi

V-3 SVETA NOČ, BLAŽENA NOČ

RAJSKE STRUNE ZADONITE

ZVELIČAR NAM SE JE RODIL

zapeta po Tercetu sester Fink in B. Finku, priredba in spremljava na orgle: A. Geržinič.

Za danes pa Vam svetujemo: ne zadržite kupiti plošče V-10, ki se snema te dni.

LOJZE NOVAK

izključno zastopstvo

BUMAR, S. R. L.

Avda de Mayo 302 - T. E. 658-7083

Ramos Mejia

nudi slovenski skupnosti po najboljših cenah — tudi na dolgoročno odplačevanja — najboljše električne hladilnike, televizijske aparate, pralne stroje, štedilnike, radijske aparate, kolesa, električne črpalke za vodo, ventilatorje, šivalne stroje in vse druge potrebščine za dom.

PRIDEM TUDI NA DOM. Klicati

T. E. 658-7083 ali osebno v trgovini.

rovati odhod vseh svojih moči. Drugo je zgodovina. Partizani so gnali demoralizirane in slabo se upirajoče četnike proti jugu v Črno Goro in vzhodno preko Drine, Draža sam je prišel do Sjenice.

Partizanski uspeh od Neretvi, kjer bi jih bili ugonobili, če bi bil Mihajlovič in četniki preprečili, da partizani ne bi prešli na drugo stran in kasneje zmage partizanov nad četniki so gotovo morale vplivati na Britance, da so hladnokrvno in kratkovidno prekrnili svojo pomoč od Mihajloviča k Titu, od tistega, ki je izgubljal, k tistemu, ki je dobival. Dva meseca kasneje, v maju, so prvič poslali britansko misijo v Titov glavni stan. Njihovi ljudje so bili parašutirani blizu Žabljaka. Eden izmed članov misije, kapitan Stuart, je bil ubit v bitki v Sutjeski kak mesec dni kasneje, prav tam, kjer bi po mojem mnenju bile morale pravilne četniške operacije doseči Titov poraz in njegovo likvidacijo.

Če sodim po vsem, kar sem slišal in bral, ne morem razumeti:

1. Zakaj je Mihajlovič napravil osnovno napako, da je sodeloval s Titom leta 1941 v zapadni Srbiji. To je gotovo zmedlo srbsko prebivalstvo glede komunistov.

2. Zakaj je bila njegova organizacija tako zelo ohlapna in po videzu nezanesljiva, ko je bila Titova tako tesno povezana in močno disciplinirana.

3. Zakaj ni Mihajlovič peljal svojih četnikov v Bosno in Hercegovino, da bi se tam boril s Titom. Nedičeve vladne organizacije: Državna straža, Dobrovoljci. Granična straža, bi bile mogle

vzdrževati red v Srbiji tudi brez Mihajlovičevih četnikov. Če bi bil tedaj Mihajlovič razvil borbo proti Titu v Bosni, bi gotovo dobil vse zavezniško podpiranje in bi lahko igral res važno vlogo, ko so se Nemci umikali. Če bi bil Tito izločen, zelo dvomim, da bi sovjetske čete sploh kdaj bile vstopile v Jugoslavijo.

Prispeval sem v sklad, ki ga je vodila srbska organizacija zbiral v Združenih Državah, da bi poslala denar Mihajloviču in želel sem mu uspeh prav tako kakor sem ga želel Nediču, Ljotiču in Rupniku. Kot takemu mi je žal, da moram sedaj reči, da so bili Draža in njegovi četniki zelo pretirano poveljavani in je propaganda precenjevala njihove uspehe daleč nad vsako stvarnost. Vsako pretiravanje udari nazaj. Bojim se, da bo ta pretirana propaganda za Mihajloviča in njegove četnike tolkla nazaj in tako odložila uspeh v borbi proti komunizmu in za osvoboditev Jugoslovancev iz sedanje sužnosti.

Druga slaba posledica bi mogla priti od propagande in od ozemeljskih zahtev ki jih povdarja veliko-Srbi in veliko-Hrvati. Zamislimo si, da bi bila Jugoslavija nekega dne svobodna skupno z drugimi evropskimi državami in mirovna konferenca bi bila sklicana, da uredi stanje. Če bi, namesto skupne jugoslovanske fronte, Srbi zahtevali veliko Srbijo, ki bi segala zapadno od Une in Hrvati bi zahtevali veliko Hrvatsko, ki bi segala vzhodno od Drine, ali ne bi bilo zelo možno, da bi tisti, ki bodo odločali, rekli: Vi, ki niste mogli priti do sporazuma, recimo vseh štirideset let, Srbi, ki hočete imeti Srbijo, jo kar imej-

te kakršna je bila pred prvo svetovno vojno, vi Hrvati, ki hočete imeti Hrvatsko, kar imejte jo pod Madžarsko kot in kakršna je bila pred prvo svetovno vojno. Bosna in Hercegovina in Dalmacija nista bili povezani pred prvo svetovno vojno niti s Srbijo, niti s Hrvatsko in Črna Gora je bila neodvisna država. Naj same odločijo o sebi.

Če bi Bosna in Hercegovina, Dalmacija in Črna gora odločile in dobile svojo neodvisnost, kje bi ostali veliki Srbi in veliki Hrvati in kje bi bili Srbi in Hrvati sploh? Kje bi ostala hrvatska industrija, ki bi v tem slučaju izgubila zaščito, ki jo je uživala v Jugoslaviji? Kateri Jugoslavlani bi od vsega tega imeli kaj dobrega?

Pazabimo preteklost

V ta poziv so izzvenela zaključna izvajanja Smytha. Od tega je namreč odvisen uspeh borbe proti komunizmu. V tem pogledu je Smyth dejal dobesedno: "Vprašanje kako bi Jugoslavlani v emigraciji mogli zgrabit borbo proti komunizmu in posebno kako bi mogli pomagati Jugoslovonom v Jugoslaviji, da bi se osvobodili, je vprašanje kako boste pozabili na preteklost in njene napake, kako boste prenehali metati blato drug na drugega, Hrvati in Srbi, in kako boste združili vse moči za enotnost v bodočnosti".

Glede bodočega političnega vodstva posameznih narodov pa pravi: "Mislim, da so bodoči voditelji svobodne Jugoslavije sedaj tam v Jugoslaviji in čakajo na pravi trenutek, da bodo udarili v osvobodjenje. Oni in ljudstvo tam bodo odločili o bodočnosti Jugoslavije. Nikakor ne vi v emigraciji. Vaša dolžnost pa

je, da skušate pomagati."

Svoj govor je Smyth zaključil z naslednjo prošnjo in željo, da bi jugoslovanski narodi čimprej mogli zopet zaživeti svobodno življenje:

Kot Amerikanec, ki sem živel kot trgovec v prejšnji kraljevini Jugoslaviji, kot človek, ki ima rad to deželo in njeno ljudstvo in upa, da bo zopet svobodna, bi rad doživel, da bi se organizirala vse — jugoslovanska skupina v namenu, da predoči resnico v komunistični Jugoslaviji zapadnemu svetu. Želim, da bi tale sestanek rodil kaj takega.

Taka organizacija naj bi po mojem mnenju sponela na novem, aktuelnem programu, ki bi po razmerah v letih 1958-59 ugotovil načine kako pomagati Jugoslovonom, da bi se osvobodili; načela in cilje osvoboditve, po osvobojevanju pa priložnosti, da bodo narodi Jugoslavije sami s posvetovanjem in glasovanjem odločili kakšno vladno bodo želeli imeti. Nič ni treba izgubljal časa s tem, da bi poskušali rešiti vnaprej vse različne probleme, ki jih bodo morali premagati Jugoslavlani. Časi se spreminjajo tudi v Jugoslaviji. Ljudje tam sedaj gotovo vedo, kaj hočejo in vedo mnogo bolje kot mi tukaj. Kot Amerikanec gotovo nimam prav nobene želje po kakem častnem mestu v svobodni Jugoslaviji, niti imam pravico reči kakšno vladno naj Jugoslavija v bodočnosti ima. Vendar bi rad napravil nekaj dobrohotnih nasvetov glede organizacije v emigraciji v pomoč osvobojevanju Jugoslavije in Jugoslovancev.

Ne jemljite vanj tistih, ki sami sebe iščejo, ne ljudi, ki bi vstopili le, da bi sami sebe rinili v ospredje. Brez

ozira na vse njihove naslove; naj bodo doktorji, diplomati, politiki ali profesorji ali pa čisto navadni prerivači, nikar ne sprejmite takih ljudi v organizacijo, če se jih le kako morete znebiti.

Ne sprejemajte osebnosti in skupin, ki bi jih druge emigracijske skupine ne marale. Vzemite ljudi iz vsake skupine, toda le kot posameznike, če ste gotovi, da bodo osebno sodelovali in delali za skupno dobro.

Napravite to reč za vsejugoslovansko zadevo, za Srbe, Hrvate in Slovence in za vsako drugo skupino zberite vse ljudi, ki hočejo delati in pomagati.

Nikar se ne vežite na nikakšno posebno bodočo obliko vlade v svobodni Jugoslaviji. Pustite Jugoslovonom v Jugoslaviji, da določijo obliko bodoče vlade.

Želim, da bi Bog pomagal, da bi taka organizacija izšla kot uspeh tega zborovanja. Organizacija, ki se ji naj bi pridružili vsi, ki žele delati nesebično. Taka organizacija, ki bo delala po besedah predsednika Lincolna:

"Brez žela proti komurkoli," s tem, da bo stalno razpošljala informacije našim cerkvenim in civilnim skupinam, članom vlade in zasebnikom, časopisom in drugim, bi mogla ustvariti novo atmosfero na zapadu glede Jugoslavije.

S tem, da boste pomagali graditi to novo atmosfero napram Jugoslaviji, ne boste le pomagali Jugoslovonom doseči osvoboditve, ampak boste vzbudili naše zapadne narode k zavesti nevarnosti komunizma, k temu, da bodo bolj tenkočutno čislali svojo lastno svobodo in bodo zato bolj odločni, da ohranijo to svobodo v naših lastnih deželah. Želim Vam uspeh.